

DVA KONCA ENEGA SAMEGA LEPEGA DNEVA

POLETJE NA TRAVNIKU

RAFKO TERPIN

Poletje je in zgodnja ura.

Sosed me pripelje do Treh smrek v Tisovcu. On stopi za lovske blagri, mene prevzame dolgo pričakovana pot proti Škrbini in še dlje. Cesta je hladna in docela prazna. Vidim, da so gozdovi bližnji in daljni. Na robovih zmanjka korakov, a plavina, ki se prav tam spočenja, me je polna. Obljudene doline so se prijazno poskrile.

Pod krošnjami se mi duša drevesasto razraste. Pojdiva, ji kimnem, morda seževa tja, kamor nama ni vedno dopuščeno!

Prvo sonce udari po prevzetnih očeh. V klancu in za njim je gozd visok, v vrtače vodijo zgolj začetne poti.

Lepota je hladna in tiha. Do Poslušajna je tako. Tam se cesta najvišje vzpne. Koliko ur v letu bledem o tem odmaknjem kotu! Kolikokrat na leto mi je dano za nekaj minut prilesti sem gor! Kaj boš, se moram trezniti, tu imaš svoj praznik!

POLETNO JUTRO IN DOPOLDNE

Sedem h kraju bele ceste. Spodaj se naklonjeno vdaja prostrana gozdna rupa. Z goljaških vršacev gode navzdol razpuščen greben, nakodran, da bi se kdovekje izničil. Daleč je. Občutek odmaknjenosti hladi vročo dušo. Poživljajoča je zavest, da me bodo le noge ponesele do konca poti. Slap čvrste moči lije vame. Res mi je dobro. Trenutna potreba mi je v slepo dolino zaprt pogled. Povsod čakajo, žive in mro visoke jelke. Starost. Z bradovcem opredena drevesa. V razklanih tleh domuje gorjanska podrast. Rekel bi, da živi ta svet visoko pomlad. Kdaj se bo tod spustilo poletje?...

Tako je zvalila Grenlandija tudi japonskega alpinista **Naomija Uemuro**, ki je plezal po svojih smereh v Himalaji in drugih svetovnih gorstvih, in sedemdesetih letih pa se je s pasjo vprego začel poganjati po ledenih širjavah, dokler ni leta 1978 počez prečkal tudi Grenlandijo. Za njim je ponovil tvegano pot Nemec **Will Steger**, leta 1983 pa Švicar **Peroni**, ki je prečkal veliki otok s smučmi.

Med velikimi alpinisti, ki jih je zamikalo odkrivanje divjega sveta v najbolj odročnih krajih našega planeta, sveta v bližini tečajev in pod ravnikom, je tudi Italijan **Walter Bonatti**, ki je še bolj kot eden izmed najboljših alpinistov na svetu zaslovel po svojih knjigah in reportažah s teh potovanj.

Tiho je. Žive duše ni daleč naokrog. Strelav ni slišati. Še ptic ni... Nazadnje, trenutek preden se vzdignem, sem prepričan: kar pokramljal bi s kom!

Zaključam proti Škrbini. Že na prvem prehodu, še pred Sončnim robom, se spustim po otrebljeni stezi proti Hudemu polju. Kaj so vsi gozdovi visoki? Z gladkimi bukvami poraščen dol počiva v jutru brez rose. Pod krošnjami sva sama s pomladjo. A jagode so osmukane. Srnjakov lajež poskočno pojema za debli. Neba nikoli ne zmanjka.

Hudo polje je marosen travnik pod Sončnim robom. Sladko jo mahnem počez prek pokošenelega. V mladem smrečju pod pomnikom je še vse temno.

Poletno jutro leze v dopoldan. Gozd se je ves zbratil z dnevom. Moja uboga, drevesasto razraščena duša bi se rada potepala z njima. Poskusimo, se smejem vase... Pa gremo v štirih čez Gnelice na Krekovše in za Osredkom do Korenovša. Od tam je le še nekaj minut spusta do dna doline.

Sredi dneva vem v Beli med svojimi. Eden od kopalcev. Po kosilu se greva z ženo namočit. Dan je pekoč. Dopoldanski gozdovi so še vsi v meni, blagodejno so mi obležali v duši in telesu.

Tedaj me nepričakovano strašno usekajo po očeh. S pirom nacejeni posedajo nad cesto. Besede drugačnosti vro iz njih. Moji zmotnjeni šolarji! Naši, moji fantje! Nekaj jih je letos zaključilo osmi razred, ostali so leto ali dve starejši. Sredi zlatega dne so se nekateri od njih lotili totalke. Odbili in odštekali bodo prekleti svet staršev, učiteljev, šol in bodočih poklicev. Stran bodo šli. Lajšt z vsem inventarjem bo ostal le nekakšen steklen okvir; skozenj bodo v mimoidoči dan upirali svoje zadete oči.

POLETNO ZGODNJE POPOLDNE

Ob vodi so še drugi. Pevca prizadevno lovita melodijo, eden od njiju v dobrem ritmu mlati kitaro. Znanega mladeniča pravkar prinese na mopedu, prva misel mu je največji vrč piva. Dva butneta v skoraj prazen žonf. Bosta zmogla ven, se zbojim? Preveč plašen sem. Kamor pogledam, se mi zdi, da sem na samem z njimi. Množica poletnih teles jih ne more posrkati vase. Vrvež priljubljenega kopaljšča ob sotočju Idrijce in Belce jim je kulisno pročelje. Za ful sceno mora biti tudi to. A ful scena je razdišavljen zrak, ki bi ga veter lahko prignal od koderkoli. Dolina se odpira in zapira, bregovi padajo do dna in dlje. Kdor hoče, mu strmine

ustrezljivo stisnejo dušo. Smreke so obrobje nebes, znajo kimati in valovati, meje k trdnemu brišejo. Stoteri človeški glasovi so lahko nedoživeti in potreben balast. Pozaba prehitve doživetje. Vsi otrpli moji fantje živijo mimo. Izneverili so se svojim čutilom.

In trava kar raste. Med fižolovimi latami in koruzo. Osnovnošolci se skoraj hvalijo, da je ni težko dobiti. Kako? Da niste ničesar opazili? Oči jih izdajajo, v očeh so laž, padec in zlom! Pa stran gledajo.

Učitelji, ti dežurni krivci, nemara lebdijo v svojem ozkem svetu?! Kaj bi lezli ven! Od daleč jim je videti, da do mladih ne zmorejo! Da, ki-majo smreke še v brezvetrju.

Boli. Boli me, da jih poznam, a to reči je smešno, žalostno in trapasto. Boli me, da sem in da se ne morem izmakniti. Bolečina, kaj si

tudi krivda? O, gozdovi jutranji in dopoldanski, vedel sem že prej: le iz sebe vam je mogoče vlivati miru! Bom od letošnje pomladi naprej v neskončnost prebiral strašni paternošter otroških oči? Saj sem že prej le stežka prenašal lastno nezaupljivost! Kako bo to?

Nisem z njimi, vendar čutim, kako cepajo. Ene-ga svojih oblečenega treščijo z lajšta. Ves zasopljene pribeže iz vode. Nekdo nezdravo onečedi šotor. Sence črnih smrek pokrijejo onemogla telesa. Sredi poletnega popoldneva se pod drevjem frendovsko zgoste dobre sence. Mrč in mrk.

Idrijska in Belca sta zmerni vodi, vsaj tu na so-točju. Prehitevati se ne da. Na golem travniku ostanejo izpraznjeni zaklji, pretre piksne, čiki, tu in tam kakšen prodnik, ostanki požrtega. Živali čakajo.

NE PRIDE DALEČ, KDOR GRE KAR NARAVNOST

SAMOTNE POTI ŠTAJERSKIH GOZDOV

SAŠA STOPINŠEK

Kakšnih deset dni pred izletom je bil objavljen razpis za dvodnevno turo po dolini Triglavskih jezer. Ves teden sem nekako oklevala, ko pa sem iz časopisa izvedela za zasoljene cene prenočevanja v Koči pri Triglavskih jezerih, sem turo dokončno izbrisala iz svojega načrta.

Ko sva tako z Igorjem premišljevala, kam bi se skrila v napovedani vročini, sva se odločila za prostrane gozdove med Slovenj Gradcem in Solčavo.

V soboto sva se tako odpeljala do Poštarskega doma pod Plešivcem in ob osmih začela najino pot. Ker je edino prekletstvo tega, da si bil kdaj v izobraževalnem centru v Bavšici, to, da je zate za hribe potrebna za navadne turiste nepotrebna oprema, sva seveda veselo tvorila težka nahrbtnika. Čeprav je bilo še zgodnje dopoldne, je bilo že peklensko vroče in goste krošnje dreves med nama so nama kar prav prišle.

MOČNO OBLJUDENE PLANINSKE KOČE

Nekaj čez deseto se je na Uršlji gori že trlo sobotnih izletnikov, družin in jadrlnih padalcev. Ko sem od prezaposlenega natakarka končno vendarle dobila pretirano dragi ori s kislom (to sem ugotovila šele v naslednjih postojankah) in vase spravila košček čokolade, sva se odpravila proti Slemenu. Ob poti navzdol sva srečevala mnogo ljudi, ki so se potili proti vrhu. Počasi je postajalo že neznosno vroče. Namesto da bi uživala v tišini gozdov, so nama ves čas parali

živce strelci na glinaste golobe, ki kar niso hoteli odnehati. Medtem ko sva okrog Uršlje gore še srečevala planince, je bila najina pot na Sleme prav samotna. Le strelci na glinaste golobe so motili najini duši, da bi se napili gozdne tišine. Šele na Slemenu, kamor se dá pripeljati tudi z avtomobilom, sva spet srečala ljudi. Po polurni malici sva zapustila tudi to mravljišče in se odpravila proti Smrekovcu.

V prostranih gozdovih sva končno prišla do miru in pravcat užitek je bilo hoditi po gozdnih cestah. Ko se je kasneje pot zožila na stezo, sva imela občutek, da zadnjih nekaj let nihče ni hodil tod.

Med hojo sem razmišljala, kako prijetno se je potikati takole po samotnih poteh, namesto da bi pri Triglavskih jezerih gledala trume osvajačev našega očaka.

Malo pred pol peto sva tako prišla na novo avtomobilsko mravljišče - do Koče na Smrekovcu. Oba sva bila že kar precej utrujena in premlevala sva, ali naj sploh še nadaljujemo pot ali naj prespiva kar tukaj. Med premišljevanjem sva potešila lakoto in žejo in preklinjala skupino piknikarjev, ki je nekaj nižje glasno navijala radio.

Ker je bil dan še vedno lep in ker o napovedanih nevihtah ni bilo ne duha ne sluha, sva se ob pol šestih odpravila proti Raduhi.

Vrh našega najmlajšega vulkana sva prihranila za prihodnjic in se po njegovih samotnih pobočjih odpravila dalje. Vsake toliko časa sva se ustavila ob borovnicah, ki so bile na gosto posejane ob poti. Če bi imela več časa, bi se vsedla mednje in se ne bi premaknila kakšno